

ACTIVITAT RAMADERA ■ La Cerdanya viu una paradoxa a l'entorn del cavall. Si bé cada vegada està més vinculada turísticament al món equi i veu créixer la Fira de Puigcerdà, el cercle del negoci es frena a l'hora d'engreixar els pollins

La dèria pel cavall omple Puigcerdà però continua sent un magre negoci

► Criadors i carnisers no aconsegueixen fer remuntar la venda de carn de poltre, que representa menys del 5% del sector carni a pesar que la comarca cada vegada està més vinculada al món dels equins

MIQUEL SPA | PUIGCERDÀ

■ La Cerdanya és una comarca vinculada cada vegada amb el món del cavall. Les administracions locals, amb l'Ajuntament de Puigcerdà al capdavant, les empreses de serveis turístics i la tradició ramadera tenen en el cavall, tant de sella com el pirinenc català, un dels seus centres d'interès. La multitudinària i prestigiosa fira del cavall pirinenc català, abans conegut com a hispà-bretó, de Puigcerdà n'és la principal mostra. Però tota aquesta activitat econòmica s'interromp a mig procés fins al punt que el cavall no és negoci per a ningú a la comarca.

Els ramaders cerdans tenen aquesta raça de cavall per tradició. El cavall sempre ha format part de les granges i, si bé no ha estat pràcticament per a ningú el principal pilar de l'economia familiar, és dels més estimats. L'Associació de Criadors de Cavalls de la Cerdanya la formen avui uns 120 ramaders i cap viu exclusivament del cavall. La raó d'aquest fenomen és en dos factors clau. D'una banda, el preu del pinso, que encareix molt el procés d'engreixat dels pollins. I de l'altra, que la carn de poltre no s'ha promocionat mai prou i, per tant, és un producte residual a les carnisseries.

A la Cerdanya hi ha actualment uns 2.000 cavalls pirinencs catalans. Aquesta població contrasta amb els caps de bestiar boví, que supera els 13.000. Amb tot, la cria de pollins de la comarca representa l'11% dels prop de 20.000 caps de bestiar equi que hi ha al país. Els ramaders porten els cavalls i els pollins acabats de néixer a les pastures altes a passar-hi l'estiu. Pels volts de Sant Miquel, el 29 de setembre, tots els ramats baixen a passar l'hivern a les pastures baixes. A partir d'aquí, als animals se'ls ha d'alimentar amb pinso o farratge. És en aquest moment que majoritàriament els ramaders cerdans es venen els pollins a empreses engreixadores de fora, que s'encarreguen de seguir el cicle del negoci ja lluny de la Cerdanya.

Per un altre costat, la demanda de carn de poltre no arriba ni al 5% de la que es despatxa a la vintena sociació de Criadors de Cavalls de la Cerdanya en gestiona la població. El cavall pirinenc català prové de la fusió, entre els segles XIX i XX, del cavall català i de diferents races, com ara la bretona, la de Comtois o l'ardenesa. Els cavalls viuen tot l'any a l'aire lliure i crien el poltre amb la mare fins als sis mesos, generalment. Llavors els ramaders els treuen la llet materna

L'Alt Urgell fa pujar el 35% el consum

► Els ramaders de l'Alt Urgell i el Pallars s'han unit per engreixar i sacrificar polltres, a través d'un engreixador comunitari i de l'escorxador privat Mafriseu. A partir de la creació de l'entitat Polltres de l'Alt Urgell el mercat del consum de carn s'ha creat una cartera de clients fixos i ha aconseguit incrementar del 35% el consum en quatre anys. Alguns ramaders de la Cerdanya també s'estan decidint per portar els pollins a la Seu, en comptes de vendre'ls a engreixadors de la resta de l'estat. Polltres de l'Alt Urgell ven carn d'animals que tenen el certificat com a cavall pirinenc català, que són de la comarca i que, a més, han estat alimentats amb pinso també local. Això retroalimenta el sector, crea més llocs de treball i posa en valor la carn com a producte pirinenc.

xer a les pastures altes a passar-hi l'estiu. Pels volts de Sant Miquel, el 29 de setembre, tots els ramats baixen a passar l'hivern a les pastures baixes. A partir d'aquí, als animals se'ls ha d'alimentar amb pinso o farratge. És en aquest moment que majoritàriament els ramaders cerdans es venen els pollins a empreses engreixadores de fora, que s'encarreguen de seguir el cicle del negoci ja lluny de la Cerdanya.

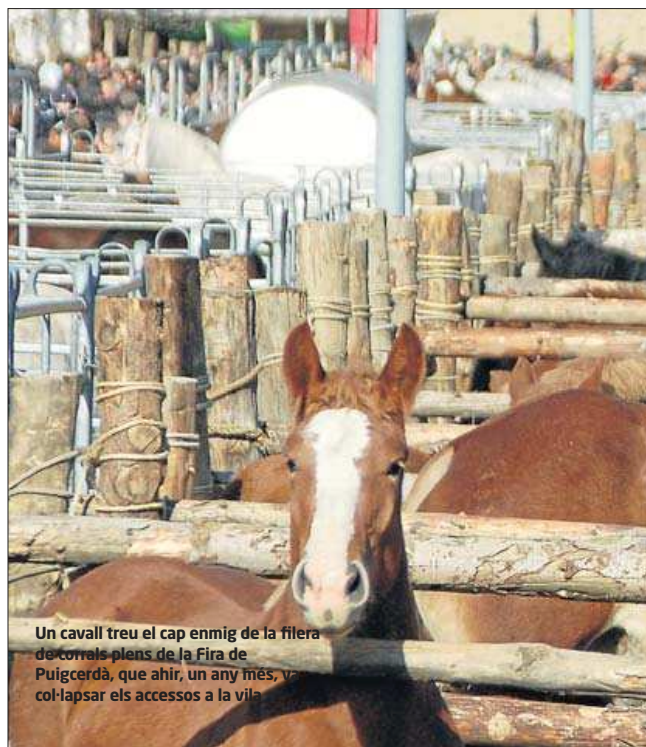
Per un altre costat, la demanda de carn de poltre no arriba ni al 5% de la que es despatxa a la vintena

de carnisseries que hi ha a la comarca. Un carnisser tipus compra un poltre cada dos mesos i sovint ho fa a mitges amb altres carnisers per no acumular molt d'estoc. Mig poltre tarda dues setmanes a ser venut i generalment es fa a clients fixos que la sol·liciten expressament, segons han explicat fonts del sector carni. Per contra, la major part de carnisers maten un vedell cada setmana i més en èpoques turístiques. Als expositors de les carnisseries, la carn de poltre és a anys llum a la de vedella pel que fa al negoci que generen. Un dels motius és que molta gent veu encara el cavall com un animal de companyia o semidomèstic.

Tres factors per a la solució

Davant d'aquesta situació el sector ramader i carni de la comarca ha buscat trobar solucions que, no obstant això, no han tingut continuïtat. Entre les possibles sortides s'ha fixat la necessitat de crear una explotació engreixadora que pogués assumir tota la producció de pollins de la Cerdanya i facilitar així que la roda del negoci continués a la vall. La dificultat d'unir un sector tradicionalment individualista, però, ha impossibilitat el projecte, que sí que funciona al Ripollès.

Un altre factor que desencallaria la roda bloquejada del negoci seria l'adaptació dels escorxadors que actualment operen a la comarca, els de Puigcerdà i Bellver, per poder sacrificar pollins. Ara per ara aquests equipaments no tenen tots els condicionants que requereix el departament d'Agricultura. L'escorxador més proper que pot



Un cavall treu el cap enmig de la filera de corals plens de la Fira de Puigcerdà, que ahir, un any més, va col·lapsar els accessos a la vila



Una nena dona farratge a un dels cavalls dels corals, una escena de les clàssiques

sacrificar pollins és a la Seu d'Urgell, on l'empresa Mafriseu centralitza l'activitat.

El tercer pilar d'aquesta possible solució seria la creació d'un segell de carn de qualitat. La creació d'una marca pròpia de carn de la Cerdanya, com ha fet

el sector de la vedella, completaria a les carnisseries un negoci que neix als prats de manera natural i autòctona, tal com exigeixen els estàndards de qualitat. Els ramaders de la comarca han plantejat el projecte en diverses ocasions però mai no ha acabat fructificant.

Una raça robusta i sexualment precoç creada fa un segle amb encreuaments

M. S. | PUIGCERDÀ

■ La raça de cavall pirinenc català és, de fet, una mescla de diverses races. Es tracta d'un animal rústic, corpulent, fort i sexualment precoç, perquè als tres anys i mig les eugues ja tenen el primer part. El seu pes se situa generalment entre els 650 i els 750 quilos i és generalment de color castany.

A la Cerdanya, des de 1986, l'As-

sociació de Criadors de Cavalls de la Cerdanya en gestiona la població. El cavall pirinenc català prové de la fusió, entre els segles XIX i XX, del cavall català i de diferents races, com ara la bretona, la de Comtois o l'ardenesa. Els cavalls viuen tot l'any a l'aire lliure i crien el poltre amb la mare fins als sis mesos, generalment. Llavors els ramaders els treuen la llet materna

i adopten l'alimentació del grup. A l'hivern pasturen als fons de les valls i tan sols entren en estables en condicions molt rigoroses de fred. La seva alimentació es basa en farratge, que conté fibra, i concentrat de proteïnes. Les comarques on hi ha més població d'aquesta raça són la Vall d'Aran, l'Alta Ribagorça, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, l'Alt Urgell, la Cerdanya i el Ripollès.



Dos exemplars de cavall pirinenc català al moment d'entrar al corral

MIQUEL SPA



Milers de visitants a un recinte firal més segur també per al bestiar

MIQUEL SPA



Josep Ginesta, guanyador del concurs de terçones, rebent el premi

MIQUEL SPA | PUIGCERDÀ

■ La Fira de Puigcerdà va provocar ahir les habituals aglomeracions de gent que volia copsar com cap altre dia de l'any a la Cerdanya la recreació de l'ambient ramader ancestral de la comarca. El recinte firal ja va rebre de bon matí una munió de gent, que va omplir els accessos de la vila. L'Ajuntament va valorar que gairebé segurament entre el dos dies es tornarà a assolir la xifra de 25.000 visitants.

Amb la fira plenament consolidada com un dels referents a l'estat en el món equí, l'Ajuntament mira de potenciar la seguretat, tant dels visitants com dels animals. Tant és així que aquest any, tal com es va estrenar l'any passat, es va tornar a separar els visitants i els ramaders, que van circular per un passadís central. Això va evitar que els visitants coincidissin en els trajectes dels animals, que sovint s'espanten i provoquen situacions de perill. Els assistents van poder contemplar els corals dels dos passadissos exteriors i a l'entorn de la gran plaça on es va fer el concurs morfològic, en què els ramaders mostren els seus millors exemplars. L'organització també va

L'organització posa més baranes de suport per a les rampes dels camions perquè els animals hi entrin millor

El recinte firal separa els visitants dels ramaders per fer més segur el trasllat dels animals, sovint espantadissos

disposar de noves mesures de seguretat per als animals, com noves baranes i suports per entrar i sortir dels camions. L'alcalde de Puigcerdà, Albert Piñeira, va remarcar l'aposta de l'Ajuntament per una fira que suposa un dels principals reclams per a la promoció de la vila. La fira se celebra a l'avinguda que travessa el polígon industrial de l'estació, on es col·loquen els corals i les parades relacionades amb el bestiar i la restauració. Per bé que l'espai ha situat ja el límit de la fira, l'Ajuntament no preveu canviar-ne l'ubicació. La Fira de Puigcerdà l'organitza l'Ajuntament, amb els ramaders, l'associació de criadors i el departament d'Agricultura. El consistori hi aporta uns 12.000 euros.



El ramader Antoni Gosa, de Bellver, durant la celebració del concurs de terçones

Entrevista Pere Tor

PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ DE CRIADORS DE CAVALLS DE LA CERDANYA

«Fa molt temps que la cria de cavalls va deixar de ser un negoci»

M.S. | PUIGCERDÀ

Pere Tor presideix l'Associació de Criadors de Cavalls de la Cerdanya. Ramader de professió, també ha tastat la gestió pública des de l'Ajuntament en anteriors mandats. Coneix aquest subsector de la ramaderia des de tots els costats...

■ Què n'espera, el criador de cavalls, d'aquesta fira?

■ El món del cavall fa temps que

va deixar de ser un negoci. Avui en dia, és un complement per a la gent de muntanya. A part que ajuda a netejar els boscos i els prats. Hem tingut cavalls tota la vida, però és impossible guanyar-s'hi la vida.

■ I llavors, perquè crien cavalls?

■ És una cosa melancòlica que agrada a tothom.

■ Quants ramaders són a l'associació?

■ Som uns 120 associats, però no tots són ramaders. Tan sols uns 80.

■ Així, no n'hi ha que visquin ex-

clusivament de la cria del cavall...

■ No, crec que cap. Tothom en té però la base de l'explotació són més les vaques i els prats.

■ Abans sí?

■ No cregui, mai ha estat un negoci que funcionés per si sol. Però sí que donava diners, i ara ni això. El cereal està molt car i el pinso també, i al final això repercuteix en el preu final dels animals... Però, en fi, als ramaders i als joves els agrada anar a la fira i participar en el concurs.

M.S.



«El cereal està molt car i el pinso també, la qual cosa fa que al final el que es vulgui rebaixar sigui el preu de l'animal»

■ Sí, allà s'hi reproduceix un ambient ramader que s'està perdent...

■ Sí, és un ambient sa en el qual tothom mostra el seu bestiar.

■ En els últims anys una entitat ecologista internacional els acusa de no respectar els animals...?

■ Sí, vénen a la fira i envien informes negatius a Brussel·les. Si volen trobar coses sempre en trobaran, però la llei de benestar animal no està pensada per a aquests cavalls que es passen l'any a la muntanya i a la intempèrie. A la fira no els podríem posar a cobert.

■ Tampoc no l'afecta el grau de les rampes dels camions...

■ No, fixar-se en això és una ruada. Ja en hem introduït millores, com ara baranes. També piquem menys els cavalls.

■ ¿Als ecologistes, els fan massa cas?

■ Els polítics d'aquí haurien d'estar amb nosaltres, no amb ells.